

20.12.2019

EOAK/3952/2018

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Maija Saksin

Esittelijä: Esittelijäneuvos Håkan Stoor

SAIRAALAN KANTTIININ TOIMINTA

1 KANTELU

Arvostelette Vanhan Vaasan kanttiinin toimintaa. Kerrotte, että kanttiinista ei suostuttu myymään Teille pelkkää tupakkaa, vaan sitä olisi myyty vain muiden ostosten yhteydessä. Kerrotte, että Teillä ei ole lupaa käydä kaupassa sairaala-alueen ulkopuolella.

2 SELVITYS

Käytettävissäni on sairaalan johtavan lääkärin selvitys.

3 VASTAUS

Selvityksen mukaan kanttiinissa ei yleensä toimita kantelussanne mainitulla tavalla. Pidänkin tärkeänä, että potilailla on mahdollisuus tehdä haluamiaan ostoksia.

En voi kuitenkaan ottaa kanttiinin toimintaan enempää kantaa. Se johtuu siitä, että kanttiinia hoitaa yksityinen yrittäjä. Oikeusasiamiehellä ei ole lain mukaan oikeutta tutkia yksityisten yritysten menettelyä. Hän voi tutkia vain viranomaisten, virkamiesten ja muiden julkista tehtävää hoitavien menettelyä.

Totean kuitenkin seuraavaa.

Perustuslain 7 §:n 3 momentin mukaan vapautensa menettäneen oikeudet turvataan lailla.

Psykiatristen sairaaloiden potilaiden oikeudesta hankkia elintarvikkeita ja muuta henkilökohtaiseen käyttöön sopivaa tavaraa ei ole lainsäädäntöä. Vertailun vuoksi totean, että vankeuslain 9 luvun 4 §:n mukaan vankilan on järjestettävä vangille mahdollisuus hankkia tällaisia tarvikkeita.

Oikeusasiamies on eräissä päätöksessään todennut, psykiatristen sairaaloiden potilaiden oikeudet eivät lähtökohdiltaan voi olla erilaiset kuin vankien.¹ Pidänkin puutteena sitä, että tahdosta riippumattomaan hoitoon määrättyjen potilaiden mahdollisuus hankkia elintarvikkeita ja muuta henkilökohtaiseen käyttöön sopivaa tavaraa sairaalahoidon aikana ei perustu lakiin kuten rikosseuraamusalalla.

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 11 §:n 2 momentin mukaan oikeusasiamies voi tehtävänsä hoitaessaan kiinnittää valtioneuvoston tai muun lainsäädännön valmistelusta vastaavan toimielimen huomiota säännöksissä tai määräyksissä havaitsemiinsa puutteisiin sekä tehdä esityksiä niiden kehittämiseksi ja puutteiden poistamiseksi. Teen sen vuoksi sopivaksi katsomassani yhteydessä esityksen sosiaali- ja terveysministeriölle lainsäädännön täydentämiseksi.

¹ Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen 16.8.2012 (dnro 903/2011). Ns. perhetapaamisten järjestäminen valtion mielisairaalassa (päätöksen kohta 3.4.1). Päätös on luettavissa osoitteessa www.oikeusasiamies.fi.

Pyydän myös sairaalan johtoa seuraamaan tilannetta ja mahdollisuuksiensa mukaan vaikuttamaan siihen, että potilaat voivat tehdä haluamiaan ostoksia.